

ماده ۱:

دفاع از استقلال و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی ایران و جان و مال و ناموس مردم ، وظیفه دینی و ملی هر فرد ایرانی است و در اجرای این وظیفه کلیه اتباع ذکور دولت جمهوری اسلامی ایران مکلف به انجام خدمت وظیفه عمومی برابر مقررات اینم قانون می باشد و هیچ فرد مشمول خدمت وظیفه عمومی را جز در موارد مصرحه در این قانون نمی توان از خدمت معاف کرد.

ماده ۲:

هر فرد ذکور ایرانی در ماهی که طی آن ماه به سن هجده سال تمام می رسد مشمول مقررات خدمت وظیفه عمومی است.

تبصره:

مشمول کسی است که در شمول قانون خدمت وظیفه عمومی قرار گیرد.

ماده ۴:

خدمت وظیفه عمومی ۳۰ سال است و مراحل آن برای کلیه مشمولان به شرح زیر است:

الف (اصلاحی ۱۳۹۰/۰۸/۲۲)-مدت خدمت دوره ضرورت ۲۴ ماه است و در صورتی که مشمولان مازاد و یا کمتر از تعداد مورد نیاز باشد ستادکل با کسب اجازه از فرماندهی کل آن را به کمتر یا بیشتر از مدت دوره ضرورت تغییر می دهد.

ب- دوره احتیاط ۸ سال

ج- دوره ذخیره اول ۱۰ سال

دوره ذخیره دوم ۱۰ سال

ماده ۵:

کلیه مشمولین قادر به خدمت و بلامانع، به خدمت دوره ضرورت اعزام می شوند و پس از فراگرفتن آموزش های نظامی لازم در ابتدای خدمت، بقیه خدمت دوره ضرورت را انجام می دهند. تعیین ترتیب تقدم و سهیمه بندی مشمولین وظیفه بین هر يك از نیروهای مسلح، توسط ستاد کل با تصویب فرماندهی کل صورت می گیرد.

تذکر:

در حال حاضر مدت خدمت برای مناطق عادی و نظامی ۲۱ ماه می باشد و برای سربازان امریه در ارگان های غیر نظامی ۲۴ ماه می باشد.

تبصره ۱:

نحوه تامین سهمیه هر يك از نیروهای مسلح از مشمولین هر دوره، به وسیله کمیسیوني انجام می‌شود که از نمایندگان نیروهای مزبور به ریاست رئیس سازمان تشکیل می‌گردد.

تبصره ۲:

سپاه می‌تواند مشمولین مورد نیاز خود را در هر دوره طبق ضوابط خاص پذیرش سپاه، از بین بسیجیان دارای برگه اعزام به خدمت به میزان سهمیه‌ای که ستاد کل تعیین می‌کند، انتخاب نموده و در سیستم جامع ثبت نماید و این مشمولین برای انجام خدمت وظیفه عمومی در اختیار سپاه قرار می‌گیرند.

تبصره ۳:

نیروهای مسلح می‌توانند مشمولین متخصص مورد نیاز خود را در سطح کارشناس و بالاتر به میزان سهمیه‌ای که ستاد کل تعیین می‌کند به عنوان مشمول خاص از ستاد کل درخواست نمایند.

تبصره ۴:

مشمولین وظیفه از تاریخ اعزام از سوي واحدهای وظیفه عمومی ناجا به عنوان کارکنان وظیفه یگان تعیین شده، محسوب می‌شوند.

ماده ۶:

قانون خدمت نیروی انسانی، درمانی و بهداشتی مصوب ۲۴/۰۹/۱۳۵۸ شورای انقلاب و الحاقیه ها و اصلاحیه های بعدی آن ابقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بعد از تامین نیازمندی های نیروهای مسلح ادامه خدمت را تا ۵ سال در وزارت بهداری انجام می دهند.

ماده ۷:

قانون معافیت فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم از خدمت وظیفه عمومی مصوب ۲۷/۰۲/۱۳۵۸ شورای انقلاب ابقاء و مشمولین مذکور در آن قانون پس از طی دوره آموزش مقدماتی نظامی بقیه خدمت مقرر در آن قانون را در آموزش و پرورش انجام خواهند داد.

تبصره ۱:

وزارت آموزش و پرورش موظف است فارغ‌التحصیلان تربیت معلم در مراکز آموزشی، از طریق سازمان آنان را به مراکز آموزشی نظامی برای طی دوره آموزش رزم مقدماتی اعزام نماید.

تبصره ۲:

دولت موظف است همه ساله اعتبارات لازم را برای آموزش‌های فوق در اختیار سپاه قرار دهد.

ماده ۸:

از تاریخ تصویب این قانون به سازمان هواپیمایی کشوری و دانشکده تکنولوژی هواپیمایی کشوری اجازه داده می‌شود از بین فارغ‌التحصیلان مشمول این دانشکده و مرکز آموزش فنون هوایی و همچنین فارغ‌التحصیلان مشمول رشته‌های هوافضا، الکترونیک و مهندسی هواپیما که در سایر دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی برابر ضوابط وزارت فرهنگ و آموزش عالی مشغول تحصیل می‌باشند داوطلبان واجد شرایط را استخدام نمایند.

مشمولان مذکور پس از گذراندن آموزش نظامی مربوطه و ایفای تعهد ده سال خدمت از انجام خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۹:

دانشجویان دوره چهارساله آموزشی شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران و شرکت ملی نفت کش و سازمان بنادر و دریانوردی به شرط سپردن تعهد و انجام ۱۰ سال خدمت در شرکت‌های مذکور پس از طی دوره آموزشی مقدماتی و تخصصی در نیروی دریائی و بر روی عرشه ناوهای نیروی دریایی از انجام بقیه خدمت دوره ضرورت معاف خواهند بود.

ماده ۱۰:

انجام امور زیر در مورد مشمولین وظیفه عمومی مستلزم ارائه مدرک دال بر رسیدگی به وضع مشمولیت آنان از اداره وظیفه عمومی می‌باشد و فتوکپی مدرک ارائه شده از جمله منضمات ضروری پرونده متشکله می‌باشد. الف- شرکت در آزمایشات رانندگی و اخذ گواهینامه. ب- دریافت هر گونه وام و کمک‌های کشاورزی و صنعتی و دامداری و مسکن از طریق بانک‌ها و وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی. ج- کاندیدا شدن جهت انتخابات مجلس شورای اسلامی و سایر شوراهای و انجمن‌های قانونی. د- تحویل اصل گواهینامه یا پایان نامه دوره‌های تحصیلی دیپلم و بالاتر از وزارتخانه مربوطه. ه- صدور پروانه کسب و اجازه اشتغال و عضویت در شرکت‌های تعاونی. و- (حذف برابر ماده ۷ قانون اصلاح): ثبت هرگونه نقل و انتقال غیر قهری اموال به طور مستقیم و غیر مستقیم در دفاتر اسناد رسمی. ز- دریافت مستمری از سازمان‌های دولتی و وابسته و نهادهای قانونی. ح- استخدام به هر صورت (رسمی، پیمانی، روزمزد و خرید خدمت) در وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و وابسته به دولت و نهادهای قانونی و شرکت‌های دولتی.

تبصره ۱:

سایر اموری که در دیگر قوانین منوط به روشن شدن وضعیت خدمتی مشمول می‌باشد، به قوت خود باقی است.

تبصره ۲:

ارزش و اعتبار مدارک دال بر رسیدگی به وضعیت مشمول از لحاظ انجام قسمتی یا تمام امور موضوع این ماده مطابق آیین‌نامه اجرایی مندرج در ماده (۵۱) تعیین می‌شود.

تبصره ۳:

متخلفین از مقررات این ماده به محاکم قضایی معرفی می‌شوند، مجازات این‌گونه افراد برای بار اول پرداخت هزینه سالانه يك سرباز طبق قانون بودجه سالانه و نرخ اعلامی دولت است و بار دوم علاوه بر جریمه فوق، سه ماه انفصال از خدمت و برای بار سوم و بالاتر انفصال از خدمات دولتی است.

ماده ۱۱:

در زمان جنگ و بسیج همگانی در صورت لزوم کسانی که به علتی در زمان صلح از معافیت خدمت دوره ضرورت استفاده نموده‌اند، نیز به خدمت احضار و از حقوق مشمولین دوره احتیاط هم طبقه خود استفاده خواهند نمود.

ماده ۱۳:

افرادی که اعم از مشمول و غیر مشمول با طی دوره دانشکده‌ها و آموزشگاه‌های نظامی و انتظامی برای خدمت در کادر ثابت استخدام شوند مدت تحصیل آنها جزء خدمت دوره ضرورت محسوب خواهد شد و اگر مدت تحصیل از دو سال کمتر باشد، از دوره خدمت آنان به نسبت کسری خدمت تا دو سال جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می‌شود.

تبصره ۱:

آن عده از محصلین مراکز آموزش کادر ثابت نیروهای مسلح که قبل از پایان دوره آموزش مستعفی یا اخراج شوند، فقط از طی دوره آموزش نظامی معاف می‌شوند، لکن باید خدمت دوره ضرورت را انجام دهند. در صورتی که محصلین به علت بیماری یا عدم صلاحیت که ناشی از اعمال ارادی آنان نباشد برکنار گردند، مدت تحصیل جزء خدمت دوره ضرورت آنان محسوب می‌شود.

تبصره ۲:

افسران و درجه‌داران نیروهای مسلح، در صورتی که قبل از نیل به درجه به موجب مقررات استخدامی مربوط از خدمت مستعفی یا اخراج شوند، فقط از طی دوره آموزش نظامی معاف می‌شوند لکن باید خدمت دوره ضرورت را انجام دهند و اگر بعد از پایان دوره آموزش از خدمت مستعفی یا اخراج گردند و خدمت آنان از مدت دوره ضرورت کمتر باشد بقیه دوره ضرورت را انجام می‌دهند.

ماده ۱۴:

آن دسته از مشمولین و کارکنان وظیفه‌ای که به عنوان پایور اعم از نظامی و کارمند به استخدام نیروهای مسلح درمی‌آیند با انجام شش سال خدمت پس از فراغت از تحصیل یا اتمام دوره آموزشی از انجام خدمت دوره ضرورت معاف می‌گردند. چنانچه قبل از خاتمه شش سال از خدمت رها گردند، در صورتی که مشمول معافیت‌های قانونی نباشند، به نسبت هر چهار ماه خدمت يك ماه از خدمت دوره ضرورت آنان کسر می‌شود.

تبصره ۱:

مدت خدمت انجام شده کارکنان وظیفه که در اجرای این ماده به عنوان کارمند رسمی استخدام می‌شوند به همان میزان از مدت تعهد موضوع این ماده کسر می‌شود.

تبصره ۲:

چنانچه کارمندان مذکور پس از اتمام شش سال تعهد خدمتی به هر عنوان از خدمت رها شوند از کارت پایان خدمت دوره ضرورت برخوردار می‌گردند.

تبصره ۳:

در مناطق بد آب و هوا، مناطق مرزی و مناطق محروم که با تشخیص ستاد کل تعیین می‌شود مدت مذکور در این ماده به ۵ سال تغییر می‌یابد.

ماده ۱۵:

مشمولين و كاركنان وظيفه داوطلبى كه با داشتن حداقل گواهينامه پنجم ابتدايى و سپردن پنج سال تعهد خدمت نظامى يا شش سال تعهد خدمت كارمنداى، به صورت پيمانى در نيروهاى مسلح استخدام مى‌شوند، خدمت آنان به منزله انجام خدمت دوره ضرورت تلقى مى‌شود و پس از پايان تعهد از كارت پايان خدمت برخوردار مى‌گردند. در صورتى كه قبل از خاتمه تعهد از خدمت مستعفى يا بركنار گردند، چنانچه مشمول معافيت‌هاى قانونى نباشند، خدمت دوره ضرورت به نسبت چهار ماه خدمت يك ماه از خدمت دوره ضرورت آنان محسوب مى‌شود و بقيه خدمت دوره ضرورت را برابر قانون انجام مى‌دهند، مگر اينكه علت رهايى، بيمارى يا عدم صلاحيت ناشى از اعمال غير ارادى آنان به تشخيص هيأت بدوى سازمان مربوط باشد كه در اين صورت مدت تعهد انجام شده به نسبت از مدت خدمت دوره ضرورت كسر مى‌گردد.

تبصره ۱:

طى دوره آموزش نظامى براى كليه كارمندان اعم از رسمى و پيمانى الزامى است.

تبصره ۲:

مدت تعهد پيمانى دارندگان مدرک کارشناسى (ليسانس) و بالاتر يك سال كمتر است.

تبصره ۳:

ميزان سهميه كاركنان پيمانى هر يك از نيروهاى مسلح از سوي ستاد كل تعيين و ابلاغ مى‌گردد.

تبصره ۴:

چنانچه مشمول مستعفى بيش از نيمى از مدت تعهد خود را سپرى کرده باشد براى ادامه خدمت دوره ضرورت نيازى به طى دوره آموزش مجدد ندارد و به ازاء هر سال خدمت چهار ماه از مدت خدمت ضرورت او كسر خواهد شد

ماده ۵۹:

مشمولين خدمت دوره ضرورت چنانچه در مدت آموزش اوليه و يا در حين خدمت مرتكب غيبت يا فرار گردند به نحوى كه ادامه خدمت آنان مستلزم تجديد دوره آموزش باشد، ضمن رسيدگى قانونى به غيبت يا فرار آنان، مجدداً به دوره آموزش اعزام مى‌شوند و پس از پايان آموزش در يگان قبلى به خدمت ادامه مى‌دهند. مدت آموزش قبلى اين افراد جزء خدمت آنان محسوب نمى‌گردد.

ماده ۶۶:

نيروهاى مسلح موظفند در اجراء اصل يك صد و چهل و هفتم (۱۴۷) قانون اساسى جمهورى اسلامى ايران تعدادى از كاركنان وظيفه خود را بنا به درخواست دولت براى امور امدادى، توليدى، جهاد كشاورزى، آموزشى، تحقيقاتى و پژوهشى، بهداشتى و درمانى مشروط بر اين كه به آمادگى رزمى نيروهاى مسلح آسيبى وارد نيايد در اختيار دولت قرار دهد.

تبصره:

دولت مى‌تواند از خدمات كاركنان وظيفه به دو صورت زير استفاده نمايد: الف- به عنوان كاركنان وظيفه براى انجام خدمت دوره ضرورت- به عنوان استخدام تعهد خدمتى

ماده ۶۷:

کلیه کارکنان وظیفه که در اجراء ماده فوق در اختیار دستگاه‌های دولتی و نهادهای قرار می‌گیرند باید قبل از به کارگیری، دوره‌های آموزش نظامی مورد نیاز را در نیروهای مسلح طی نمایند.

تبصره:

مدت آموزش‌های نظامی و برنامه تفصیلی آنها مطابق با اساسنامه مربوط در نیروهای مسلح است.

ماده ۶۸:

هفتاد درصد (۷۰٪) کارکنان وظیفه اختصاص یافته به هر يك از صورت‌های مذکور در تبصره ماده (۶۶) این قانون باید در مناطق محروم به کارگرفته شوند مگر نخبگان و افرادی که مدرک تحصیلی کارشناسی‌ارشد و بالاتر دارند و خدمت آنان در مناطق غیر محروم به تشخیص بالاترین مقام سازمان ذي‌ربط ضروری باشد.

ماده ۶۹:

تعیین هر يك از دستگاه‌ها برای استفاده از خدمت مشمولین اعم از مشمولین بندهای (الف) و (ب) تبصره ماده (۶۶) و همچنین تعداد نیازمندی آنها بر اساس درخواست دستگاه دولتی و تأیید دولت، پس از بررسی ستاد کل به تصویب فرماندهی کل می‌رسد.

ماده ۷۰:

مشمولین موضوع بند (الف) تبصره ماده (۶۶) پس از طی آموزش نظامی برابر مقررات این قانون به درجات نظامی نایل و برای انجام خدمت دوره ضرورت مأمور می‌گردند و پس از پایان خدمت نیز از کارت پایان خدمت دوره ضرورت که توسط سازمان صادر می‌گردد برخوردار می‌شوند.

تبصره ۱:

استفاده از لباس نظامی و علائم آن توسط کارکنان وظیفه مأمور به مراکز دولتی ممنوع است و در صورت درخواست بالاترین مقام سازمان به کارگیرنده و موافقت ستاد کل لباس متحدالشکل با علائم مشخص برای این کارکنان طراحی می‌شود.

تبصره ۲:

حقوق و مزایا، خوراک، پوشاک، خوابگاه، بهداشت، درمان و سایر حقوقی که کارکنان وظیفه نیروهای مسلح از آن برخوردار می‌گردند، از محل بودجه دستگاه به کارگیرنده تأمین می‌شود. میزان هزینه مربوط به هر يك از آنها برابر با مقررات جاری در نیروهای مسلح است که همه ساله از سوی ستاد کل ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳:

مواد (۶)، (۸) و (۹) قانون نیز مشمول مقررات این فصل می‌گردد.

ماده ۷۱:

سازمان به کارکنان وظیفه موضوع بند (ب) تبصره ماده (۶۶) در قبال تعهد خدمتی که به دستگاه‌های به‌کارگیرنده می‌سپارند پس از انجام کامل تعهد، کارت پایان خدمت می‌دهد.

تبصره ۱:

مدت تعهد خدمت این گونه مشمولین حداقل چهل و هشت ماه است. این مدت شامل دوره تحصیل و آموزش سازمان‌های به‌کارگیرنده آنان نمی‌گردد، ولی مدت آموزش نظامی جزء مدت تعهد آنان محسوب می‌شود.

تبصره ۲:

حقوق و مزایای مشمولین مذکور توسط دستگاه‌های به‌کارگیرنده و بر اساس مقررات استخدامی آنها پرداخت می‌شود.

تبصره ۳:

تعهد کلیه مشمولینی که تا تاریخ تصویب این قانون در اختیار سازمان‌های خارج از نیروهای مسلح قرار گرفته‌اند، مطابق مقررات قبلی است و از تاریخ ابلاغ این قانون نیز سازمان‌های مذکور تنها در چهارچوب مقررات پیش‌بینی شده در این فصل مجاز به استفاده از خدمت مشمولین می‌باشند.

ماده ۷۲:

آن دسته از متعهدین موضوع بند (ب) تبصره ماده (۶۶) که قبل از اتمام مدت تعهد به هر علت از خدمت برکنار می‌شوند جهت تعیین وضعیت خدمت به سازمان معرفی می‌گردند.

تبصره:

چنانچه علت برکناری، بیماری یا عدم صلاحیت ناشی از اعمال غیر ارادی آنان به تشخیص سازمان به‌کارگیرنده باشد، مدت خدمت انجام شده به تناسب جزء خدمت دوره ضرورت محسوب می‌گردد.

ماده ۷۳:

کلیه دستگاه‌های به‌کارگیرنده کارکنان وظیفه موظفند موارد غیبت یا فرار مشمولین موضوع بند (الف) تبصره ماده (۶۶) را به یگان مأمور کننده و ترك خدمت (فرار) مشمولین موضوع بند (ب) ماده مذکور را به سازمان منعکس نمایند.

ماده ۷۴:

دولت موظف است هزینه آموزش مشمولین وظیفه مأمور را به تعداد سهمیه اختصاص یافته به طور سالانه بر اساس سرانه آموزشی به میزان چهار هزار برابر ضریب ریالی محاسبه و در اختیار ستاد کل قرار دهد تا ستاد کل به میزان سهمیه واگذاری به سازمان‌های آموزش‌دهنده پرداخت نماید.

ماده ۷۵:

در زمان جنگ و یا بسیج همگانی، با تصویب فرماندهی کل کلیه کارکنان وظیفه مأمور به خارج از نیروهای مسلح و یا بخشی از آنان برابر زمان‌بندی ستاد کل برای انجام خدمت دوره ضرورت در نیروهای مسلح فرا خوانده می‌شوند که در این صورت خدمت باقیمانده خود را در نیروهای مسلح انجام می‌دهند.

ماده ۷۶:

آیین‌نامه اجرایی این فصل توسط ستاد کل با همکاری دولت و سایر نهادهای ذی‌ربط تهیه می‌شود و به تصویب فرماندهی کل می‌رسد.

ماده ۷۷:

نیروهای مسلح مکلفند کارکنان وظیفه را طوری تقسیم کنند که در خاتمه دوره آموزش و ابتدای به‌کارگیری حتی‌الامکان متناسب با تحصیلات و قابلیت‌ها به کارگیری شوند و برنامه‌ریزی برای تربیت دینی و اخلاقی آنان صورت گیرد.

تبصره ۱:

کارکنان وظیفه در طول مدت دوره آموزش نظامی و تخصصی، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و مبتنی بر مدرک و رشته تحصیلی، آموزش، مهارت و توانایی‌ها، برای هر فرد، دو رشته اصلی و فرعی تعیین می‌گردد و فرد باید در رشته اصلی یا فرعی خود به‌کارگیری شود.

تبصره ۲:

دستورالعمل اجرایی این ماده توسط ستاد کل تهیه و ابلاغ می‌گردد.